

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

331

Szerző:

Zentay Dezső

Hely

Cím:

Statisztika a munkásság
életviszonyairól

Idő

"1929"

Forrás:

Népszava

Személy

Bp.

(Hely)

1929. XII. 1.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

Statisztika

a munkásság életviszonyairól.

— Irtta dr. Zentay Dezső. —

Rövid pár sorban már közölte a *Népszava*, hogy statisztika készül a munkásság életviszonyairól. Régóta esedékes, régóta sürgetett probléma közeledik ezzel a megoldás felé. Sajnos, csak közeledik. Mert még nem a teljes magyar munkásságról van szó. A magyar kormány nem nagyon kíváncsi a magyar munkás életsorsára. Legalább erre vall az a körülmény, hogy amikor pár héttel ezelőtt egyik képviselő elvtársunk hosszú huza-vona után eljutott, végre addig, hogy megindokolta a parlamentben a munkásság szociális és gazdasági viszonyainak a megvizsgálására vonatkozó indítványát, akkor ez a törekvése eredménytelen maradt. A magyar munkásság életviszonyainak a tanulmányozásából várható eredmény, ugylátszik, nem biztatta újabb babérokkal dicsőségesen uralkodó örökös kormányunkat.

Valami azonban mégis történt. A fővárosnak is van statisztikai hivatala. Hivatása magaslatán álló intézmény. Szociális érzésű vezetője minden alkalmat fölhasznál, hogy milliós lakosu fővárosunk minden társadalmi rétegére rávetítse az elfogulatlan számok fénykévéjét. S mert a készülő új fővárosi törvény még csak javaslat és így az autonómia, ha szaturálva van is, mégis csak megvan, — a törvényhatósági bizottság pártunk községi frakciójának az indítványára elhatározta, hogy Budapest munkásságának az életviszonyaira vonatkozó adatokat a fővárosi statisztikai hivatal utján összegyűjti.

A számlálóiveket már ki is bocsátották, az adatgyűjtés folyamatban van és érdeklődéssel várjuk a hivatalos adatgyűjtés eredményét.

Bármennyire is fontos, hogy végre legalább a fővárosi munkásság helyzetére vonatkozóan sor került ennek a jelentős problémának a részbeni megoldására — mégsem irtam volna külön cikket róla.

De más is történt.

Egyik napilapunk legutóbbi száma is szóval tette ezt a kérdést. És olyan beállításban foglalkozik a számlálólap egyik-másik kérdőpontjával, hogy nem haladhatok el szó nélkül mellette.

Tudom ugyan, hogy az öntudatos fővárosi munkásság átérzi annak a jelentőségét, hogy öpvallomása alapján kell számot adnia helyzetéről. Sokkal komolyabb, sokkal érettebb, sokkal intelligensebb, semhogy egy szóval is figyelmeztetni kellene, hogy akkor, amikor végre alkalom nyílik arra, hogy küzdelmes életéről adatokat adjon, akkor félrevezető adatokkal próbálna meggyőztetni a különben is revízió alá kerülő adatgyűjtést.

De mégis vissza kell utasítani azt a beállítást, amit ez az újságcikk már előre ráfog, hogy megbizhatatlanok lesznek az adatok, mert sok a kérdés.

Ugylátszik, a cikkíró megfélekedett arról, hogy milyen célt szolgál ez az adatgyűjtés, mert másképpen nem hozná kapcsolatba a soknak tartott 81 kérdést a külföldieket zaklató kérdőívek 40 pontjával.

Itt nem átutazó, vagy vendégeskedő idegenek személyi adatainak a firtatásáról van szó. És nem az a hivatásuk a számlálólapoknak — amint a cikkíró írja —, hogy „katasztrert készítsen az ipar, a kereskedelem és közlekedés körében alkalmazásban álló munkásokról nemre való tekintet nélkül”.

Itt nem olyan dolgokra kíváncsi a „hatóság”, amely „egyszerűen az adófizető polgár magánügyeibe való beavatkozást jelent”.

Itt az elnyomott, a mélyben vergődő magyar munkásság lesüllyesztett életszínvonalát kutatják. Amit ugyan most is tud a munkás-

ság, mert átéli, átérzi, átszenved, de panaszai visszhang nélkül maradnak, sikoltása pusztába kiáltás, mert nem tudta alátámasztani

altalánosabb hitelt érdemlő adatokkal. És a magyar gyáripár urai mindig gondoskodtak olyan öngyűjtötte statisztikákról, amelyekből mindig a magas munkabérek és gondnélküli munkásjólét hihetetlen adatai próbálták megcsufolni a munkásságnak sorsa javításáért folytatott elkeseredett küzdelmét.

Most azonban végre egy nagyszabású, hivatalos statisztikai főlvetel készül, amely nem elszórt kivételesnek mondott panaszokat, de tömegjelenségekben mutatkozó törvényszerűségeket kutat.

Itt nem hatósági kíváncsiságról van szó, hanem a fővárosi munkásság szociális és gazdasági helyzetének a föltárásáról.

Itt komoly, áttekinthető, hézagpótló forrás-munka készül.

Komolytalanság hát kifogásolni azt, hogy a jól meggondolt kérdőpontok a többiek között azt is tudakolják, hogy hol reggelizik, hol ebédel, hol vacsorázik a munkás? Hiszen éppen a dült betűvel nyomott feleletek már szemléltetik ennek a kérdésnek a szociális jelentőségét.

Nem közömbös az, hogy van-e a munkásnak olyan otthona, ahol nyugodtan étkezhetik s ha van is, hát van-e ideje is, hogy haza mehessen ezért? S amikor a dült betűs felelet utmutatást ad arra, hogy hogyan válaszoljon, ha nem otthon étkezik és fölsorolja, hogy *kifőzésben, munkahelyen, kávéházban vagy sehol* — akkor a megfelelő szó aláhúzásával valóban olyan jellemző adatok kerülnek elő, amelyek nemből nem zaklatók, de egyenesen nélkülözhetetlenek.

Ha pedig ezekre a kérdőpontokra azt jegyzi meg a cikkíró, hogy „legtöbben majd az utolsó szót húzzák alá, hogy ne kelljen sokat gondolkodni”, akkor ez nemcsak teljesen indokolatlan beállítás, amely már előre kétségbe próbálja vonni az adatgyűjtés megbizhatóságát, hanem olyan erőszakolt föltevés, amely inkább azt árulja el, hogy írójuk távol áll a munkásság gondolatvilágától.

Ezt mutatják azok az aggodalmak is, amelyekben kifogást emel az alkoholfogyasztást tudakoló kérdőpontok ellen is. Azt írja ugyanis, hogy „komoly összeadási műveletet és erős emlékezetpróbát kíván” annak a fölsorolása, hogy „Hány spriccert, hány hosszulépést, hány

korsó sört fogyasztott a munkás az utolsó héten?"

Aki ismeri az öntudatos munkásság komoly küzdelmét az alkoholizmus ellen, az nem ütközhetik meg a fogyasztás nagyságát kutató kérdésekben. S mert így alkalom nyílik annak a megismerésére is, hogy milyen arány mutatkozik az abstinensek és mérsékelt fogyasztás hívei között, — nem gáncs, hanem elismerés illeti azt a nehéz munkát, amely teljessé és áttekintővé iparkodott tenni a munkásság életszínvonalának egész területét.

Arra a kijelentésére pedig, hogy a legtöbb számlálóíven már át is huzták az ezekre vonatkozó feleleteket, elég rámutatni arra, hogy a kérdőívek kiosztása még folyamatban van és eredményét még senki sem ismerheti.

De éppen ilyen meggondolatlanok azok az aggályai is, amelyeket azért emel, mert fölöslegeseznek tartja a dohányzásra, a zeneértésre, napilap olvasására és könyvtárak látogatására vonatkozó kérdéseket.

A munkásság kulturáltságának, műveltségének a nivóját fogják ezek az adatok bizonyítani. Ezért nemcsak, hogy nem fölöslegesek, de egyenesen elmaradhatlanok.

Éppen ilyen fontos annak a megismerése is, hogy jut-e szórakozásra ideje és pénze a napi

robotban vergődő munkásságnak. Van-e alkalma fölfrissíteni a kedélyét idegölő, monoton munkája után? S ha mégis elismerés helyett csak guny és gáncs érte ennek a tudakolásáért is a gondosan szerkesztett számlálólapokat, — akkor emiatt csak egyen lehet esodálkozni. Azon, hogy ez a támadás egy liberális lap hasábjain — a „Magyar Hirlap“-ban — hangzott el. De éppen ezért nem is tekinthető — komolynak. Ha pedig inkább csak mulattatás kedvéért írta meg a cikket írója, — akkor köszönet illeti, hogy alkalmat adott ezeknek az elmondására.